

سخن سردبیر

حفظ و گسترش زبان فارسی به‌عنوان یکی از مهمترین عناصر هویت ملی و فرهنگی، همواره باید جزء سیاست‌ها و اولویتهای کلان کشور باشد. در این راستا، برگزاری همایش‌های علمی و کیفی به ارائه راهکارهای مناسب برای اجرا و هدایت این سیاست‌ها کمک می‌کند. یکی از رویدادهای علمی خجسته، برگزاری اولین همایش زبان‌شناسی ملی تجربی در دانشگاه امام خمینی (ره) بود. زبان‌شناسی تجربی حوزه‌ای از زبان‌شناسی است که با تکیه بر روش‌شناسی تجربی به مطالعه و استخراج تعمیم‌های زبانی و محدودیت‌هایی می‌پردازد که توصیف‌گر تنوع الگوهای زبانی در زبان‌های بشری است. استخراج تعمیم‌های زبانی در چهارچوب زبان‌شناسی تجربی مبتنی بر شواهد کمی است که از نظم حاکم بر شیوه‌ی به‌کارگیری الگوها در سطح کنش زبانی حاصل می‌شود. این شواهد کمی یا به مفهوم دقیق کلمه، با روش‌های آزمایشگاهی به‌دست می‌آید یا از سطح پیکره‌های زبانی استخراج می‌شود. به این ترتیب، داده‌های مورد مطالعه‌ی زبان‌شناسان تجربی یا الگوهای متنوع زبانی در پیکره‌های متنی و گفتاری است یا مقادیر شاخص‌های کمی و پیوسته‌ای است که به شیوه‌ی آزمایشگاهی جمع‌آوری شده‌اند. در هر دو صورت، برای آن‌که زبان‌شناس به تعمیم‌های زبانی دلخواه از جامعه‌ی زبانی مورد مطالعه‌ی خود دست یابد، باید فرضیه‌های تحقیق خود را با مدل‌های آماری محک بزند.

زبان‌شناسی تجربی، مطابق با تعریفی که ارائه گردید، به حوزه‌های بسیاری از جمله زبان‌شناسی، آواشناسی و واج‌شناسی (به‌ویژه واج‌شناسی آزمایشگاهی و شناختی)، روان‌شناسی زبان، عصب‌شناسی زبان، زبان‌شناسی پیکره‌ای و زبان‌شناسی رایانشی و آموزش زبان‌های دوم و ... پیوند می‌یابد. به‌علاوه، رویکرد تجربی به مسائل زبانی در سال‌های اخیر توجه زبان‌شناسان سایر حوزه‌ها از جمله صرف، نحو، معناشناسی و کاربردشناسی را نیز به خود جلب کرده است. در چهارچوب آواشناسی زبان‌شناختی و واج‌شناسی آزمایشگاهی، یک فرضیه‌ی واجی که مدلی از بازنمایی انتزاعی یک الگوی آوایی در ذهن اهل زبان است، مطرح و اعتبار آن با طراحی آزمایشی مناسب، ارزیابی می‌شود. روان‌شناسی زبان برای کشف اصول و سازوکارهای شناختی حاکم بر پردازش اطلاعات زبانی، به‌منظور حل مسائل شناختی زبان از روش‌های آزمایشگاهی استفاده می‌کند. عصب‌شناسان زبان رفتار اهل زبان را به شیوه‌ی آزمایشگاهی از رهگذر مشاهده‌ی فعل و انفعالات شیمیایی که در بخشی از قشر مغز روی می‌دهد، مطالعه می‌کنند. در زبان‌شناسی رایانشی، الگوریتم‌های بازسازی و بازشناسی رایانشی زبان و گفتار با تکیه بر مدل‌های آماری و کمی طراحی می‌گردد. زبان‌شناسان پیکره‌ای الگوهای زبانی را در سطح کنش گویشوران زبان‌ها در پیکره‌های طبیعی زبان جستجو می‌کنند. و بالاخره این‌که آموزش زبان دوم که به شیوه‌ی علمی به مطالعه‌ی روش‌های یاددهی و یادگیری هر زبانی غیر از زبان مادری می‌پردازد.

برای نخستین همایش زبان‌شناسی ملی تجربی، ده‌ها مقاله فرستاده شد که از میان آن‌ها، شش مقاله که سطح کیفی مطلوب را از دیدگاه داوران نشریه دارا بودند، برگزیده شد و در این شماره زبان فارسی به چاپ رسید. در اینجا، شایسته است از همکار گرامی‌ام، جناب آقای دکتر وحید صادقی که به‌عنوان دبیر علمی همایش در داوری اولیه‌ی مقالات دریافتی همایش، نقش بسزایی داشتند و این نشریه را یاری رساندند، سپاسگزاری نمایم. امیدواریم که مقالات این شماره چراغی باشد فرا راه پژوهشگران و علاقمندان دانش آموزشکاوای زبان فارسی.

امیررضا وکیلی‌فرد

سردبیر

Editor-in-chief's note

Promotion and development of Persian language as one of the most important elements of national and cultural identity should always be a part of the country's policies and priorities. In this regard, holding quality scientific conferences would help to provide appropriate solutions for implementing and directing these policies. One of the most welcome scientific events was the holding of the First National Conference on Experimental Linguistics. Experimental linguistics is an area of linguistics which relies on empirical methodology to study and extract linguistic generalizations and constraints which describe the diversity of linguistic patterns in human languages. The extraction of linguistic generalizations within the framework of experimental linguistics is based on quantitative evidence obtained from the order governing the manner in which patterns are applied at the level of linguistic practice. This quantitative evidence can be obtained either, in the exact sense of the word, by laboratory methods or from linguistic corpora. Thus, the data studied by experimental linguists include either various linguistic patterns in textual and spoken corpora or quantitative and continuous parameter values collected in laboratory studies. In either case, in order for the linguist to obtain the desired linguistic generalizations of the language community under study, he must test his research hypotheses with statistical models.

Experimental linguistics, as defined here, covers many areas including linguistics, phonetics and phonology (especially laboratory and cognitive phonology), psycholinguistics, neurolinguistics, corpus linguistics, computational linguistics, second language acquisition, and etc. In addition, in recent years, experimental approach to linguistic issues has also attracted the attention of linguists in other fields such as morphology, syntax, semantics, and applied linguistics. Within the framework of linguistic phonetics and laboratory phonology, a phonological hypothesis which is a model of abstract representation of a phonetic pattern in the mind of language users is put forward and its validity is investigated through an appropriate experimental design. Psycholinguistics uses laboratory methods to discover the cognitive principles and mechanisms governing the processing of linguistic data to address cognitive aspects of language use. Neurolinguists study the behavior of the language users under laboratory conditions through the observation of chemical interactions which occur in the brain cortex. In computational linguistics, on the basis of statistical and quantitative models, computational algorithms are designed for the reconstruction and recognition of spoken and written language. Corpus linguists

search for linguistic patterns within natural language corpora which are large collections of language users' productions. And finally, second language acquisition explores methods of teaching and learning of any language other than the mother tongue.

Dozens of articles were submitted to the First National Conference on Experimental Linguistics. From these articles, six articles which from the perspective of this journal's reviewers had appropriate quality were selected to be published in this issue of the journal. Here, I would like to thank, my dear colleague, Dr. Vahid Sadeghi who as the academic secretary of the conference was instrumental in the initial review of the papers submitted to the event and contributed to this publication.

I hope that the articles of this issue will be useful to researchers and enthusiasts of Persian language teaching.

Amirreza Vakilifard
Editor-in-chief